

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті
Евразийский национальный университет им. Л. Н. Гумилева
L. N. Gumilyov Eurasian National University

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ- ТӘЖІРИБЕЛІК КОНФЕРЕНЦИЯ,
тақырыбы: «ЖАҺАНДАНУ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ҚАЗІРГІ ЭКОНОМИКА»

МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ,
на тему: «СОВРЕМЕННАЯ ЭКОНОМИКА В УСЛОВИЯХ
ГЛОБАЛИЗАЦИИ»

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE,
on the topic: « MODERN ECONOMY IN THE CONDITIONS OF
GLOBALIZATION »

Нұр-Сұлтан, 2019

УДК 330
ББК 65.01
С56

Рецензенты:

Кайкен Ж.Б. к.э.н., профессор кафедры "Бизнес и управление" Казахского гуманитарно-юридического инновационного университета
Тажбенова Г.Д. к.т.н., доцент экономики, заведующая кафедрой экономических и математических дисциплин Евразийского гуманитарного института

Современная экономика в условиях глобализации: сборник Международной научно-практической конференции / Евразийский национальный университет им. Л. Н. Гумилева – Нур-Султан , 2019.

В сборник включены доклады участников Пленарного и секционного заседания международной конференции. Тематика конференции посвящена проблемам современной экономики.

Материалы сборника предназначены для ученых, практических работников, преподавателей вузов, докторантов, магистрантов

Редакционная коллегия:

А.Б.Майдырова д.э.н., профессор; Шалболова У. Ж. д.э.н., профессор;
Рыспекова М. О., к.э.н., доцент; Шаяхметова Л. М. м.э.н., докторант.

ISBN 978-601-7308-07-0

СОДЕРЖАНИЕ

Natália Barinková BILATERAL TRADE RELATIONS BETWEEN SLOVAKIA AND KAZAKHSTAN IN IN THE CURRENT WORLD ECONOMY.....	12
Каштыякова Елена ВЛИЯНИЕГЕОПОЛИТИЧЕСИХ ИЗМЕНЕНИЙ НА СТРАТЕГИЮ ВНЕШНИХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ СЛОВЦКОЙ РЕСПУБЛИКИ.....	16
Marek Minárik ENVIRONMENTAL ASPECTS AND MODAL SPLIT IN THE TRANSPORT OF DANGEROUS GOODS IN THE EU	20
JOZEF ORGONÁŠ THE MACROECONOMIC ASPECTS OF FRANCHISING.....	26
Andrea Chlebcová CURRENT IMPACT OF GEOECONOMIC CHANGES ON THE WESTERN BALKAN REGION	29
Луптакова Анабела БЕЛАРУСЬ - МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКИМ СОЮЗОМ И РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИЕЙ	34
Агатаева А.А., Санаева Д. FINANCIAL POLICY OF KAZAKHSTAN AND ITALY.....	38
Асанов Ұ.Ш. ТУРИЗМОЛОГИЯНЫҢ ҒЫЛЫМ РЕТІНДЕГІ МАҢЫЗЫ	43
Агатаева А.А., Аманғали Д.Қ. СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ФИНАНСОВЫХ ПОЛИТИК АВИАПЕРЕВОЗЧИКОВ	48
Агатаева А.А., Жайык С. ANALISYS OF INSURANCE COMPANIES	53
Агатаева А.А., Есенова А.К. АНАЛИЗ ТЕЛЕКОММУНИКАЦИОННЫХ КОМПАНИЙ	57
Жомартова Г.С. ЭКОНОМИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ФАКТОРОВ, ПОВЫШАЮЩИЕ УРОЖАЙНОСТЬ ЗЕРНОВЫХ И КРУПЯНЫХ КУЛЬТУР	62
Рахимжанова Е.А. ФРАНЧАЙЗИНГ КАК НОВОЕ НАПРАВЛЕНИЕ РАЗВИТИЯ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В РК	66

Сербаева А.К., Шамишева Н.К.	
ИННОВАЦИЯЛЫҚ МЕНЕДЖМЕНТ НЕГІЗІНДЕ БАСҚАРУШЫЛЫҚ ШЕШІМДЕРДІ ҚАБЫЛДАУ ТЕХНОЛОГИЯСЫНЫҢ МӘНІ	69
Несіпбай О.М.	
ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА КӘСІПОРЫНДАҒЫ САЛЫҚТЫҚ ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ	75
Шаймерденова Т.С., Сарсембаева Д.Б.	
МИГРАЦИЯ ТРУДОВОГО КАПИТАЛА	80
Мисник О.В. Есенова Г.Ж.	
СИСТЕМА ФИНАНСИРОВАНИЯ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН	82
Шамишева Н.К., Есжан А.Н.	
ҚАЗІРГІ ЗАМАНҒЫ ӘЛЕМДЕГІ САЯСИ ЭЛИТАЛАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ӘЛЕМДІК САЯСАТ ПЕН ЭКОНОМИКАДАҒЫ РӨЛІ	87
Мухамедғалиева Н.Н., Мадиярова Э.С.	
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНІҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ДАМУЫ	90
Аққозы Б.Т.	
КӘСІПОРЫНДАРДЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ДАМУЫН СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАСҚАРУ	94
Досматқызы А.	
МЕМЛЕКЕТТІК БІЛІК ОРГАНДАРЫНЫҢ ҰЙЫМДЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫН ТАЛДАУ	98
Жолжан Ә.М.	
ӨҢІРДІ СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАСҚАРУ ӘДІСТЕМЕСІНІҢ ДАМУЫ.....	104
Молдашова М.	
ӨҢІРДІҢ ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУЫН МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ МЕН ФАКТОРЛАРЫ	110
Нурекеш Ж.Қ.	
БАСҚАРУДЫҢ ҰЙЫМДЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫНЫҢ МӘНІ ЖӘНЕ ОНЫҢ ҚАЛЫПТАСУЫНА ӘСЕР ЕТУШІ ФАКТОРЛАР	116
Хасенова К.Қ., Бөрібекова М.Ж.	
АДАМИ КАПИТАЛ ТҮСІНІГІ ЖӘНЕ ОНЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК БАСҚАРУДАҒЫ РӨЛІ	121
Шарафутдинова А.А., Аманжолов А.А.	
ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҚАЗІРГІ КАДРЛЫҚ САЯСАТЫНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТКЕР ИМИДЖІНІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	126

Антонова Н.М., Дюсемалиева Н.М. К ВОПРОСУ ОБ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	131
Amerkhanova A.B., Murat A.A. COMPARATIVE ANALYSIS OF THEORIES OF MOTIVATION IN WESTERN MANAGEMENT	135
Алибекова А.Б. FOREIGN MODELS OF INTER-BUDGET RELATIONS	139
Мұратова А.Ә., Мадиярова Э.С. ИНТЕРНЕТТЕГІ ИННОВАЦИЯЛЫҚ МАРКЕТИНГТІК СТРАТЕГИЯЛАР ҚҰРАЛДАРЫ	145
Догалаков А.К., Уалиахметов А.Р. МАРЖИНАЛИЗМ И ЭТАПЫ РАЗВИТИЯ АВСТРИЙСКОЙ ШКОЛЫ МАРЖИНАЛИЗМА И ЕЕ СВЯЗЬ С СОВРЕМЕННОСТЬЮ.....	148
Примбетова С.Ч., Мухамбетова Д. Е. ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА КӘСПКЕРЛІКТІ ДАМЫТУДА ЖАСТАР КӘСПКЕРЛІГІН ҚОЛДАУ МАҢЫЗДЫ МІНДЕТ	153
Шаимов А., Абдимомынова А.Ш. ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚАУІПСІЗДІКТІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДІҢ ЗАМАНАУИ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	158
Сәбитов Б.Ж. Бержанова А.М. АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ – НАРЫҚТЫҚ ЭКОНОМИКАНЫ ДАМЫТУДЫҢ БАСТЫ ҚҰРАЛЫ	163
Жолдасбек Б., Абдимомынова А.Ш. ЕҢБЕК НАРЫҒЫНЫҢ ГЕНДЕРЛІК АСПЕКТІЛЕРІ.....	168
Абдуллахан Ю.Т. «ЦИФРЛЫҚ ҚАЗАҚСТАН» БАҒДАРЛАМАСЫ ШЕҢБЕРІНДЕ ҚАРЖЫ ЖҮЙЕСІНІҢ АХУАЛЫ	172
Елберген Е.Ж., Казыбаев Б.О. ПРОБЛЕМАЛЫҚ ҚАРЫЗДАРМЕН ЖҰМЫС ІСТЕУДІҢ ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ТӘЖІРИБЕСІ.....	176
Zharaskhan Temirkhanov DEVELOPMENT OF PERFORMANCE AUDIT IN PUBLIC SECTOR	181
Конурбаева Ж.Т.; Ниязбекова А.Е. SOCIAL MEDIA MARKETING ТИІМДІ МАРКЕТИНГ ҚҰРАЛЫ РЕТІНДЕ .	186
Рахимбердинова М.У., Ниязбекова А.Е. ЖОО БРЕНД-СТРАТЕГИЯСЫН ҚҰРУДА КӨП ДЕҢГЕЙЛІ ТӘСІЛДІ ҚОЛДАНУ.....	190

Жұмабаева А.Т.	
ЖАҒАНДАНУ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ҰЛТТЫҚ БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІКТІ ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ	194
Қуатұлы Қ., Рахимбердинова М.У.	
SMM-ді ПАЙДАЛАНУ АРҚЫЛЫ ӨҢІРДІҢ ТУРИСТІК ҚЫЗМЕТІН ЖЕТІЛДІРУ	200
Гиззатова А.И., Чудрова В.У., Садыкова Г.А., Ахметова Д.А.	
НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ РАЗВИТИЯ МАЛОГО И СРЕДНЕГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....	205
Гиззатова А.И., Чудрова В.У., Садыкова Г.А., Талгатова З.Ж.	
РАЗВИТИЕ ТУРИЗМА КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ ЗАНЯТОСТИ НАСЕЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	209
Молдабекова Г. Б.	
ӘЛЕУМЕТТІК КӨМЕК ЖӘНЕ ҚОЛДАУ ТУРАЛЫ ТҮСІНІК	212
Панзабекова А.Ж., Сабыр Н.С.	
РАЗВИТИЕ КОНЦЕПЦИИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ	216
Утарбаева Г.К., Тусупова А.Р.	
КӘСПОРЫННЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ДАМУЫ НЕГІЗІНДЕ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІН ЖЕТІЛДІРУ	223
Буртебаева А.А.	
ОЦЕНКА ПО СПРАВЕДЛИВОЙ СТОИМОСТИ КАК ИНСТРУМЕНТ ПОВЫШЕНИЯ ПРОЗРАЧНОСТИ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ	227
Бейсенова Л.З., Жахметова А.К.	
ОСОБЕННОСТИ БЮДЖЕТНОГО ПЛАНИРОВАНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....	232
Алтайбекова Ә.Ж.	
БАСҚАРУ ЕСЕБІНІҢ БАСҚАРУШЫЛЫҚ ШЕШІМ ҚАБЫЛДАУДАҒЫ РӨЛІ	238
Серікбаева Д.Т.	
ЕСЕПТІК АҚПАРАТ ӘДІСІМЕН АВС ӘДІСІН ҰСЫНУ МҮМКІНДІКТЕРІ	243
Жүніс А.Н.	
ІШКІ АУДИТ ЖҮЙЕСІНІҢ ТЕОРИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ	248
Иманбекова Р.М.	
БАСҚАРУ АҚПАРАТТЫҚ ҚҰРАЛЫ РЕТІНДЕ	255
Омурзакова А.К.	
АНАЛИЗ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПОТЕНЦИАЛА ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОГО ПАРТНЕРСТВА В СФЕРЕ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	261

Нұралина Қ.Т.	
ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫНЫҢ НАРЫҚТЫҚ ТРАНСФОРМАЦИЯСЫ.....	268
Жанбозова А.Б.	
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ЭЛЕКТРОНДЫҚ КОММЕРЦИЯНЫҢ ДАМУ МӘСЕЛЕЛЕРІ	273
Букенбаева Л.С. Кодашева Г.С	
ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ КАЗАХСТАНА В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ	278
Алтыбаева Ш.М., Шамакова Н.Г.	
КЕДЕЙЛІК - ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚАУІПСІЗДІГІНІҢ ИНДИКАТОРЫ РЕТІНДЕ	283
Мерғалиева Л.И., Бердикулова С.Д.	
ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПРИДОРОЖНОГО СЕРВИСА.....	289
Тлесова А.Б., Гарифуллина А.Б.	
ҚАЗАҚСТАННЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ САЛАСЫНДА МЕМЛЕКЕТТІК- ЖЕКЕ МЕНШІК ӘРІПТЕСТІКТІ ДАМУЫ	292
Мерғалиева Л.И., Шарафутдинова А.А. Газезова А.Е.	
ҚАЗАҚСТАННЫҢ СЫРТҚЫ САУДА ҚЫЗМЕТІН ҮНТАЛАНДЫРУДЫҢ АЛҒЫШАРТТАРЫ	300
Примбетова С.Ч.	
БАТЫС-ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫНЫҢ ҚАЗІРГІ ДЕМОГРАФИЯЛЫҚ АХУАЛЫ	304
Есенбайқызы І.	
ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК ТҮРҒЫН ҮЙ ҚОРЫНАН ЖАЛҒА ТҮРҒЫН ҮЙ БЕРУДІҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	307
Татибеков Б.Н., Байдаирова К.Б.	
ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА БИЗНЕСТІҢ ДАМУЫ ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҰЛТТЫҚ ЭКОНОМИКАСЫНЫҢ ӨСУІНІҢ ДРАЙВЕРІ РЕТІНДЕ.....	311
Шамишева Н.К., Сафаров А.Ж.	
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ КӘСІПКЕРЛІКТІ ДАМУЫНЫҢ ҚАЖЕТТІЛІГІ	315
Жұмаділла Н., Слямпов Е.	
ТУРИЗМ ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫН МҰНАЙҒА ТӘУЕЛДІЛІКТЕН АЛЫП ШЫҒАР ЖОЛДАРДЫҢ БІРІ РЕТІНДЕ	320
Буланова Н.К., Батырғалиева О.В.	
ВНУТРИФИРМЕННАЯ ПОЛИТИКА ОПЛАТЫ ТРУДА: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ	326

Төлепов Ә.Е.	
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АЙМАҚТАРЫНЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТІН ТАЛДАУ	332
Нуржанова А. Н.	
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА БИЗНЕСТІ МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУ ЖӘНЕ ҚОЛДАУ	336
Оспанов М.М.	
ПОДХОДЫ К ОПРЕДЕЛЕНИЮ СУЩНОСТИ «ДИВЕРСИФИКАЦИЯ» В СТРУКТУРНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ПОЛИТИКЕ ГОСУДАРСТВА.....	340
Мырзахмет М.К.	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ СТРУКТУРНЫХ ИЗМЕНЕНИЙ В ТЕХНОЛОГИЧЕСКОМ РАЗВИТИИ ПРОМЫШЛЕННОСТИ СТРАНЫ.....	345
Мокоев А.Н.	
ВНЕШНЯЯ И ВЗАИМНАЯ ТОРГОВЛЯ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ С СТРАНАМИ ЕАЭС	352
Искакова М.С.	
ИННОВАЦИЯЛЫҚ КӘСІПКЕРЛІКТІ МЕМЛЕКЕТТІК ҚОЛДАУ	355
Утегенов Е.К.	
ПРОБЛЕМЫ РЫНКА ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....	360
Аманжол К.А., Пашкевич Р.А.	
ЗНАЧЕНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКИХ УЧЕНИЙ МАРКСА НА СЕГОДНЯШНИЙ ДЕНЬ.....	364
Аскеев А.Г.	
О ВОПРОСАХ РЕАЛИЗАЦИИ ПОТЕНЦИАЛА ТУРИСТСКОЙ ОТРАСЛИ КАЗАХСТАНА С УЧЕТОМ ГЛОБАЛЬНЫХ ТРЕНДОВ	373
Тыныбаева Д.Н., Мустафин С.	
ОРГАНИЗАЦИЯ ГОСУДАРСТВЕННОГО АУДИТА СУБЪЕКТА КВАЗИГОСУДАРСТВЕННОГО СЕКТОРА	377
Аскербек М.Б.	
ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ РК И ПУТИ ЕЕ УЛУЧШЕНИЯ	383
Байтемирова М.А.	
ИННОВАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В КАЗАХСТАНЕ	386
Мұқашева А.Е.	
ПРОБЛЕМЫ ОТРАСЛЕВЫХ ПРОГРАММ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН ...	390

Земенов Е.Н.	
ОСОБЕННОСТИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ КАК ИНСТРУМЕНТ ВАЖНОЙ ПРЕДПОСЫЛКОЙ РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ	397
Картаев Н., Жанабаева Ж.К.	
ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ В АГРАРНОМ СЕКТОРЕ КАЗАХСТАНА	401
Бейсембаев Адиль	
АНАЛИЗ ЗАНЯТОСТИ НАСЕЛЕНИЯ СЕВЕРО-КАЗАХСТАНСКОЙ ОБЛАСТИ	405
Кузаиров О.	
СУБСИДИРОВАНИЕ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА ПАВЛОДАРСКОЙ ОБЛАСТИ	409
Шамбыл Қ.Ә. Карипова А.Т.	
ӘЛЕМДІК КЕҢІСТІКТЕГІ ЖӘНЕ ҚАЗАҚСТАН ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ АДАМИ КАПИТАЛ ДАМУЫНЫҢ ТЕНДЕНЦИЯСЫ	411
Абжанова А.Ж.	
МОДЕЛЬ ОЦЕНКИ ЭФФЕКТИВНОСТИ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ ПЕРСОНАЛА ПРЕДПРИЯТИЯ	416
Уалиева М.А.	
ПРОБЛЕМЫ СОХРАНЕНИЯ И РАЦИОНАЛЬНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЗЕМЕЛЬ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО НАЗНАЧЕНИЯ В РК.....	419
Цай Ж., Акылбек А., Саттарова А. Есенова Г.Ж	
АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В ГОРОДАХ: АЛМАТЫ И НУР-СУЛТАН.	421
Сунь Цинбинь , Рыспекова М.О.	
СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ И ПРОБЛЕМЫ СОВРЕМЕННОГО КИТАЯ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ	426
Ауезов Б.	
ИННОВАЦИЯНЫҢ ДАМУЫ МЕН БОЛАШАҒЫ	433
Малыбаева А.	
НАЛОГОВЫЕ ПРЕФЕРЕНЦИИ В ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	438
Садыкова Г.Т.	
КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ПОДХОДЫ К ОПРЕДЕЛЕНИЮ ЭКОНОМИЧЕСКОГО КОРИДОРА.....	441
Майдырова А.Б. , Васильева О.А	
АУТСОРСИНГ НА РЫНКЕ КАДРОВЫХ УСЛУГ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	446

Мукушев А.Б., Салимова Д.	
ҚАРЖЫ ПИРАМИДАСЫНЫҢ ІС-ӘРЕКЕТІН САНДЫҚ ӘДІСТЕР КӨМЕГІМЕН ЗЕРТТЕУ	456
Кудабаева Н.Б.	
ОБЗОР, АНАЛИЗ И АУДИТОРСКИЕ ПРОЦЕДУРЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ ПРАКТИКИ ФОРМИРОВАНИЯ И ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СУВЕРЕННЫХ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ФОНДОВ	463
Жусанов.А.А.	
СУЩНОСТЬ СОВРЕМЕННОГО НЕОЛИБЕРАЛИЗМА	467
Кәрімова М.	
ШАРУАШЫЛЫҚ СУБЪЕКТІСІНІҢ БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІГІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ МЕН АРТТЫРУ	470
Жампозова А.Е.	
ОБЕСПЕЧЕНИЕ КИБЕРБЕЗОПАСНОСТИ В ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ	475
Мынбай А.М.	
КЛАСТЕРНЫЙ ПУТЬ РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА В КАЗАХСТАНЕ	481
Амантаева А.Н.	
БИЗНЕС И АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ЕГО РАЗВИТИЯ В КАЗАХСТАНЕ	486
Тахтаева Р.Ш.	
ОСНОВНЫЕ ВИДЫ, ПОНЯТИЯ, НАПРАВЛЕНИЯ В ТУРИЗМЕ.....	489
Корабаев Б.С., Мухаметжанова Д.Ж., Имашева А.М.	
ОРГАНИЗАЦИЯ УЧЕТА ОБЕСЦЕНЕНИЯ АКТИВОВ В СООТВЕТСТВИИ С МСФО НА ПРЕДПРИЯТИЯХ РК	494
Zharaskhan Temirkhanov	
DEVELOPMENT OF PERFORMANCE AUDIT IN PUBLIC SECTOR.....	499
Тыныбаева Д. Н., Нурмухаметов Н. Н.	
МЕТОДИКА ВЫЯВЛЕНИЯ РИСКОВ, ИХ ОЦЕНКА, И ВОЗМОЖНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ИМИ, ПРИ ПРОВЕДЕНИИ ГОСУДАРСТВЕННОГО АУДИТА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ КВАЗИГОСУДАРСТВЕННОГО СЕКТОРА.....	504
Сәбитов Б.Ж., Бержанова А.М.	
АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ – НАРЫҚТЫҚ ЭКОНОМИКАНЫ ДАМЫТУДЫҢ БАСТЫ ҚҰРАЛЫ.....	510

Акжанов Ж. К.

ФОРМИРОВАНИЕ И ВИДЫ СТРАТЕГИЙ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ.....515

Насырова А.М., Исаева Б.К.

АНАЛИЗ МЯСНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН..519

Бюрабекова Л.В.

КАДРОВАЯ ОБЕСПЕЧЕННОСТЬ КАК ОСНОВА СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ЭПИДЕМИОЛОГИЧЕСКОЙ СЛУЖБЫ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....524

Кәрімова М.

ШАРУАШЫЛЫҚ СУБЪЕКТІСІНІҢ БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІГІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ МЕН АРТТЫРУ.....528

Шаяхметова Л. М.

РОЛЬ ТУРИСТСКОЙ ОТРАСЛИ В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....533

Ибраева А.Б.

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ КАК ВАЖНОГО ФАКТОРА РАЗВИТИЯ СТРАНЫ.....538

13. Питер Атрилл, Эдди МакЛейн. «Управленческий учёт для нефинансовых менеджеров». ООО «Баланс Бизнес Букс».

ЕСЕПТІК АҚПАРАТ ӘДІСІМЕН АВС ӘДІСІН ҰСЫНУ МҮМКІНДІКТЕРІ

*Серікбаева Дариға Талғатқызы 1 курс магистранты
Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті*

Аннотация. *Статья посвящена вопросам внедрения объективной информации, поэтому разработка современных подходов в преобразовании данных, обеспечивающих принятие решений, приобретает особую значимость на сегодняшний день. В данной статье проведен сравнительный анализ традиционных и современных методик управленческого учета. Особое внимание уделено учету затрат по методу АВС.*

Аңдатпа. *Мақалада ұйымның басқару қызметінің қолайлы өзгерістерін, қызмет тиімділігінің өсімін алдын-ала көру, болжамдық-талдау процесстерімен қамтамасыз ететін шешімдер қабылдау, айрықша қатынастар-құны бүгінгі күні. Бұл мақалада қазіргі заманғы әдістер басқарушылық есеп пысықталады. Есепке алуда шығындар әдісі бойынша АВС ерекше назарға қойылған.*

Abstract. *The article is devoted to the implementation of objective information; therefore, the development of modern approaches in the transformation of data that provide decision-making is of particular importance today. This article provides a comparative analysis of traditional and modern methods of management accounting. Particular attention is paid to cost accounting using the ABC method*

Ключевые слова: *Управленческий учет, методики управленческого учета, АВС-метод*

Кілт сөздер: *басқару есебі, басқару есебінің әдісі, АВС-әдісі*

Key words: *management accounting, management accounting techniques, ABC-method,*

АВС – әдісі негізінде шығындардың есебі мен талдауы жағдайында, өндірістің жаңа бағытына бухгалтерлік есеп әдіснамасы тиісті түрде жауап беруі тиіс. Әсіресе шығындар есебі және процестер мен өнімдерді есептеу әдіснамасын қайта ойластыру және әзірлеу проблемасы өзекті мәселеге айналып отыр. Мәселені шешу бұрынғы қызметті талдау және болашақты жоспарлау қажеттілігінен туындады.

Көптеген зерттеушілер цифрлық экономика жағдайындағы АВС – әдіс негізінде шығындардың есебі мен талдауы мен есептілік теориясын жетілдіру аспектісінде трансформацияның негізгі бағыттарын көрсетеді. АВС – әдісінің мәні жалпы ұйымның және оның жекелеген құрылымдық бөлімшелерінің барлық басқару циклі процесінде өндірістік және бизнес қызметі болып межеленеді.

Ұйымда жүргізілетін барлық есептіліктердің арасында ABC –әдіс негізінде шығындардың есебі алатын орны ерекше. Сол себептен дағдарысқа қарсы мүмкіншіліктерді жүзеге асыру жағдайында ABC –әдіс негізінде шығындардың есебі мен қаржылық есептілікке жүктелетін міндеттер күрделі және ауқымды болып отыр. «Басқарушылық есеп жүйесін шешім қабылдайтын тұлғалардың мүддесі үшін әзірлеу керек, олар белгілі бір шешім үшін тек нақты ақпарат алуға тиіс» деп есептейтін К. Уордпен келісу керек. Бұйым бірлігінің өзіндік құнын калькуляциялау нәтижесінде алынған ақпаратты қолдану салалары, негізінен өнімнің бағалануы және пайдалылығын талдау болып табылады. Қазіргі уақытта басқарушылық талдау өзіндік құнның өзгеру динамикасын зерттеуге, оның құрылымын талдауға және өзіндік құн көрсеткіштерінің өзгеруін негіздейтін шығын баптарын анықтауға мүмкіндік береді[1]. Алайда, мұндай талдаудың мүмкіндігінше және маңыздылығы кезінде, барлық жерде бәсекелестік жағдайында ол жеткіліксіз. Өндірістік кәсіпорындардағы шығындар баптарының номенклатурасы өте кең болуы мүмкін. Бұрын айтылғандай, ABC-әдісті енгізу кезінде ұйымның шығыстарын тікелей және жанама ретінде жіктеу қажет. Бөлінген операциялардың құнына тікелей шығыстар енгізілмейді, өйткені олар өз анықтамасы бойынша шығындарды есепке алудың соңғы объектілеріне тікелей жатқызылуы мүмкін. Сондықтан әрі қарай жұмыста біз тек жанама шығындарды талдайтын боламыз. Операциялар арасындағы бір баптың шығындарын бөлу процесінде негізгі проблема шығындарды бөлудің дұрыстығын қамтамасыз ету болып табылады. Шығындар операцияға тікелей қатысты болса, ең дәл бөлуге қол жеткізіледі. Бұл тәсіл шығындардың әрбір бабын бөлуді көздейді. Бұл ретте «шығындар – пайда» арақатынасы тұрғысынан оңтайлы «бөлінетін» шығыстардың егжей-тегжейлі деңгейін таңдау қажет. Шығындардың талдау баптары бойынша ақпаратты ұйымда пайдаланылатын бастапқы құжаттардан білуге болады. Бұл нұсқа шығын баптарының салыстырмалы аз тізбесі бар ұйымдарда қолайлы. Алайда көптеген шығын баптары бар кәсіпорындар үшін операциялар арасында шығындарды бөлудің барабарлығы проблемасы туындайды. Жанама шығыстардың неғұрлым өсіп келе жатқан үлесі назар аударуды күшейту қажеттігін және оларды жекелеген объектілер арасында бөлудің негізділігін талап етеді. Өйткені баға белгілеу бойынша шешім қабылдау үшін өндірістің тиімділігін анықтау үшін өнімнің толық өзіндік құнымен жұмыс істеу қажет[4].

Қазіргі уақытта барлық жанама шығындар қандай да бір шығын тасымалдаушысы (тарату базасы) – жұмыс уақыты немесе негізгі өндірістік жұмысшылардың жалақысының шамасы, жабдықтың жұмыс уақыты және т.б. бойынша бөлінеді. Бұл ретте жанама шығыстар кешенді баптар болып табылатыны есепке алынбайды және өзінің экономикалық мазмұны бойынша және шығындардың іскерлік белсенділік деңгейіне байланысты өзгеру сипаты бойынша әртүрлі жиынтық болып табылады.

Нақты операциялар бойынша шығындарды бөлу үшін әрбір операцияға қатысты шығындар үлесін табу қажет. Өту барысында менің практика, бухгалтер ұйым жұмыс істеді айына 240 сағат, бұл ретте ол қатысқан орындау, төрт операция жасалды. Бірінші операцияны орындауға ол 103 сағат жұмсады,

екіншісін орындауға 45 сағат және тиісінше үшінші және төртінші операцияларды орындауға 80 және 12 сағат жұмсады. Бұл ретте 1-формуласы арқылы әрбір операцияға шығындар драйверін пайдалану коэффициенті есептеледі:

$$K_j = \frac{j \text{ операциясына арналған шығын драйвері мағынасы}}{\text{шығын драйвері жалпы мағынасы}} \quad (1)$$

Коэффициентпен қатар шығындар драйверінің мөлшерлемесін қолдануға болады:

$$r = \frac{\frac{\text{Жанама шығындар}}{\text{шығын топтары}}}{\text{шығын драйвері жалпы мағынасы}} \quad (2)$$

Есепшінің еңбекақысы 15 000 теңгені құрады, онда шығындар драйверінің мөлшерлемесі 62,50 теңге болады. Бұдан әрі шығындар драйверінің мөлшерлемесі әр операция бойынша сағаттар саны көбейтіледі, нәтижесінде әрбір операцияға шығындарды бөлу жүргізіледі. Коэффициент, сондай-ақ мөлшерлемелерді пайдалану арқылы есептеу қорытындылары ұқсас.

Калькуляция объектілері бойынша әрбір пулдың шығындарын есептеу үшін әрбір шығындар пулы үшін операциялардың тиісті драйвері таңдалуы тиіс, мысалы: ретке келтіру, тасымалдау, тексеру саны; ретке келтіру, тасымалдау, тексеру жүргізу уақыты және басқалар. Объектілер бойынша шығындарды жатқызу тиімділігінің нәтижесі операция драйверінің дұрыс таңдауына байланысты екендігін атап өту қажет [6]. ABC-модельде тарату базасы ретінде операцияның практикалық қуаты пайдаланылады. Шығындар драйверінің әрбір бірлігіне қосылатын шығындар көлемі операция драйверінің мөлшерлемесін пайдалану жолымен анықталады (3 формула):

$$\text{Драйверлік операцияның стандарттық мөлшерлемесі (ставка)} = \frac{\text{Шығындар пулы}}{\text{Практикалық қуаты}} \quad (3)$$

Драйвер ставкасын анықтағаннан кейін қолданылатын және пайдаланылмайтын операциялар ресурстары арасындағы тәуелділікті көрсету мүмкін болады.

Қызмет түрлері үшін жеткізілетін ресурстар мен олар үшін тұтынылатын ресурстар арасындағы тәуелділікті қалыптастыру үшін 1992 жылы туған Купер мен Р. Каплан ресурстарды тұтыну моделін жасады. Олардың жұмысында функционалдық жүйелер өз мәні бойынша ресурстарды тұтыну модельдері болып табылатыны көрсетілді. Модель теңдеумен көрінеді:

$$\begin{aligned} &\text{Ресурстады жеткізу шығындары} = \\ &\text{Ресурстады пайдалану шығындары} + \text{Қолданылмаған қуат шығындары} \end{aligned} \quad (4)$$

Формуланы қалай пайдалану керектігін көрсету үшін келесі мысалды қолданамыз. Өнімді жөнелтуге (операция) өтінімдерді 14 қызметкер өңдейді. Бағаланатын жылдық шығындар 840 000 теңгеге тең, өйткені әрбір

қызметкердің төлем – жылына 60 000 теңге. Бұл сан қойылған ресурстарға арналған шығындарды білдіреді. Бұл шығыстар жөнелтуге 56 000 өтінімді өңдеуге мүмкіндік береді, демек, әрбір өтінімді өңдеуге бағаланатын шығындар 15 теңгеге тең (840 000/56000). Кез келген кезең ішінде өңделген өтінімдердің саны әртүрлі болуы мүмкін, мысалы, жылына 50 000 өтінім.Өзіндік құнды есептеудің дәстүрлі жүйесі барлық 840 000 тг. ABC жүйесі басқаша: бір жыл ішінде тапсырыс берілген өнім бойынша 750 000 тг (50000 x 15) соманы бөлу. Бұл сома пайдаланылған ресурстарға арналған шығындарды білдіреді. Пайдаланылмаған ресурстарға арналған шығындар – жеткізілетін ресурстарға арналған шығындар мен пайдаланылған ресурстарға арналған шығындар арасындағы айырмашылық. Бастапқыда ресурстар жылына 56000 өтінімді өңдеуді қамтамасыз ету есебінен сатып алынды,бірақ іс жүзінде осындай өтінімдер 50000 ғана болды, соның нәтижесінде пайдаланылмаған қуат жылына 6000 өтінімге тең. Пайдаланылған ресурстарға шығындар 90 000 теңгеге тең.

Пайдаланылмаған қуат кейбір ресурстарды жеткізу алдын ала дискретті мөлшерде жүзеге асырылатындықтан туындайды, сондықтан қысқа мерзімді кезеңде осы ресурс бойынша сұраныс пен ұсынысты түзету мүмкін емес.Бұл санаттың типтік шығыстары жабдықты сатып алу немесе штаттағы қызметкерлерді жалдау болып табылады. Р. Каплан мен Р. Купер оларды бөлінген ресурстар ретінде сипаттайды.Ресурстардың басқа түрлері бар, оларды жеткізу олардың нақты пайдаланылуын ескере отырып, үнемі түзетілуі мүмкін.Мысалы: материалдар, уақытша жұмысшылардың еңбегі, э/энергияны жеткізу және т.б. бұл жағдайда пайдаланылмаған қуаттар туындамайды [5.6.73].

ақпараттық жүйелер негізгі рөл атқарады. Байланыс операторы үшін мұндай жүйелер бірінші кезекте OSS/BSS класының жүйелері болып табылады.Олардың трансформациясы – бизнес-үдерістердегі өзгерістерге жауап.

Толық OSS - немесе BSS-жүйесін құру үлкен қаржылық және уақытша шығындарды талап етеді. Компания келетін тұрақты өзгерістер жағдайында мұндай шығындар ағыны ешқашан таусылмауға тәуекел етеді. Осыған байланысты OSS/BSS жиі трансформация процесінің «тар орны» болады. Бизнес жүйені енгізгеннен кейін жасау қажет етілетін жаңа өзгерістерді қаржыландырғысы келмейді. Демек, қайта өңдеу өзгерістерін қолдауғаміндетті шығындарды азайту үшін OSS/BSS-жүйеге трансформациялау мүмкіндігін салу маңызды[7.6.137].

OSS/BSS-жүйесі деп нақты өнім емес, оператордың операциялық бизнес-үдерістерін қолдайтын көптеген жүйелерден тұратын кешенді шешім түсінілетінін атап көрсетеміз. Трансформация мүмкіндіктері бірінші кезекте OSS/BSS-шешімге кіріктірілуі тиіс. Бизнес-үдерістерді өзгертуге ақпараттық кеңістіктің жылдам реакциясын қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін жүйелердің арнайы сыныбы бар. BPM (Business process management)-жүйелер бизнес-үдерістердің тұжырымдамалық сипаттамасын ақпараттық жүйелердің функциялары мен деректерімен біріктіруге мүмкіндік береді. OSS/BSS компоненттері BPM-жүйесіне сервистерді ұсынады, ол өз кезегінде оларды бизнес-үдерістің жекелеген қадамдарын қолдау үшін пайдаланады.

ВРМ жүйесі тұрғысынан сервисті кім ұсынатыны маңызды емес. Бүгін бұны бір жүйе жасайды, ал ертең сол қызметті жаңасы, яғни енгізілген жүйе ғана іске асырады. Осының арқасында міндеттерді (бизнес-үдерістерді) оларды орындаудан (сервистерден) бөліп алу мүмкіндігі пайда болады. Осыған байланысты операторда пайда болатын маңызды артықшылықтардың бірі – бұл бір сервистің көмегімен қосымша шығынсыз түрлі бизнес-үдерістерді қолдау мүмкіндігі. Бұл өзгерістердің бөлігі OSS/ BSS жүйесіне өзгерістер енгізбестен қолдау білдіреді. Бизнес-үдеріс қайта қарауға ұшырағанда, оны OSS/BSS-жүйемен қолдау мәселесі қажетті сервистің болуын тексеруге түседі және ол жоқ болған жағдайда ғана жаңа жүйе енгізіледі немесе қолданыстағы жүйе модификацияланады.

Негізінде ВРМ-жүйесі басқаратын сервис-бағдарланған платформа жатқан OSS/BSS жүйесі байланыс операторын трансформациялау үшін максималды мүмкіндіктерді қамтамасыз етеді. «Тар жерден» OSS/BSS-жүйе цифрлық экономикаға көшу кезінде жаңа мүмкіндіктер көзіне айналады [8.6.91].

Қорытындылай келе, кез келген байланыс операторына жарамды бірыңғай трансформация рецептілерін беру мүмкін емес екенін атап өткен жөн. Операторлар әртүрлі жағдайда жұмыс істейді, қызметтің әртүрлі бағыттары мен мақсаттары бар, алайда оларды біріктірген нәрсе, бұл – қайта құру қажеттілігі, трансформация идеясын қабылдау, өз бизнесін талдау, компанияны жаңа даму деңгейіне шығара алатын өзгерістер бағыттарын анықтау және іске асыру қажеттілігі.

Р. Каплан мен Р. Купер икемді ресурстар сияқты ресурстарды жіктейді, бірақ оларды дәстүрлі ауыспалы шығындар санатына жатқызады.

Жоғарыда айтылғандарды ескере отырып, ABC-әдісті беретін артықшылықтарды тұжырымдауға болады:

- ол (әдіс) шығарылатын өнімнің, жұмыстардың, қызметтердің өзіндік құны мен пайдалылығын шынайы бағалауға мүмкіндік береді;

- баға белгілеу мақсаттары үшін өнімнің, жұмыстардың, қызметтердің өзіндік құны туралы алынған ақпаратты қолдану кезінде нарық жағдайында өнімнің бәсекеге қабілеттілігін барабар бағалауға болады;

- әдіс шығындарды төмендету және кәсіпорын жұмысының тиімділігін арттыру үшін бастапқы нүкте бола алады;

- әдіс кәсіпорын жұмысының табыстылығы немесе шығындылығы туралы ақпаратты тек жалпы ғана емес, сонымен қатар клиенттер бойынша да алуға мүмкіндік береді;

- әдіс негізделген басқару шешімдерін қабылдау үшін база жасайды[5-9].

Жаһандық бәсекелестік жағдайындағы табысты жұмыс шығарылатын өнімнің номенклатурасы мен сапасын тұрақты жаңартуды ғана емес, сондай-ақ қажетсіз немесе қайталанатын функцияларды (жұмыстарды) қысқарту үшін кәсіпорын қызметіне мұқият талдауды талап етеді. Көбінесе кәсіпорындар шығындарды қысқарту мақсатын көздей отырып, шығындарды жаппай кесу саясатын қабылдайды. Мұндай шешім өте нашар. Басқа әдістемелермен біріктірілген ABC әдіснамасы кәсіпорынға шығындарды біртіндеп қысқартуға

ғана емес, сонымен қатар ресурсты тұтынудың артығын анықтауға және өнімділікті арттыру мақсатында оларды қайта бөлуге мүмкіндік береді.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Cooper R., Five Steps to ABC System Design. /R.Cooper// Accountancy. -1990
2. Cooper R., The Rise of Activity Based Costing. Part One: What is an Activity Based Cost System/ R.Cooper // Journal of Cost Management.-1988
3. Cooper R. Kaplan R.S., Activity Based Systems: Measuring the Costs of Resource Usage / R. Cooper., R.S. Kaplan. // Accounting Horizons/- 1992.
4. Cooper R. Kaplan R.S., Measure cost right: make the right decisions // R. Cooper., R.S. Kaplan. // Harvard Business Review/-1988.
5. Ивашкевич О.В. Управленческий учет и анализ в организациях розничной торговли одеждой. Электронный ресурс: Дис.канд.экон.наук:08.00.12.-М.:РГБ, 2009(Из фондов Российской Государственной Библиотеки)
6. Wagner. Julia: Creating Agile Business Processes by Integrating Business Rules. [http://www.ids-scheer.com/set/6473/ARIS Expert Paper - EBPM-Integrating Business Rules Wagner 27.10.2008](http://www.ids-scheer.com/set/6473/ARIS_Expert_Paper_-_EBPM-Integrating_Business_Rules_Wagner_27.10.2008)
7. Vaimuratov U. Harmony of economy and society. The paradigm of «D+3D», laws, and problems. Xlibris Bloomington, IN 2014. E-Book. p.353
8. Адизес И.АЗО Развитие лидеров: Как понять свой стиль управления и эффективно общаться с носителями иных стилей / Ицхак Калдерон Адизес; Пер. С англ. — М.: Альпина Бизнес Букс, 2008. — 259 с.

ІШКІ АУДИТ ЖҮЙЕСІНІҢ ТЕОРИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ

*Жүніс Арайлым Нұрланқызы 1 курс магистранты
Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті*

***Аннотация.** В статье рассмотрено независимые проверки надежности и эффективности систем внутреннего контроля, системы управления рисками и управления дают собственнику дополнительные гарантии эффективности деятельности компании, а также сохранности ее активов. Сильная и энергичная функция внутреннего аудита важна для здоровой компании, корпоративного управления, про-активного управления рисками.*

***Аңдатпа.** Мақалада қаралды компания қызметінің тиімділігін, сондай-ақ қосымша кепілдіктер сақталуын, оның ішкі бақылау жүйесінде активтердің тәуелсіз сенімділігін және тиімділігін тексеру жүргізіледі.*

***Abstract.** The article discusses independent checks of the reliability and effectiveness of internal control systems, risk management and management systems give the owner additional guarantees of the effectiveness of the company, as well as the safety of its assets. A strong and vigorous internal audit function is important for a healthy company, corporate governance, pro-active risk management.*